PvdA Waddenpuntenplan

september 2013

Inleiding

Vol trots presenteert de Partij van de Arbeid (PvdA) een nieuw puntenplan voor het Waddengebied. De eilanden, Wadden- en Noordzee en de kustgebieden in Fryslân, Groningen en Noord-Holland vormen samen een unieke regio in de wereld. Bijzondere natuur, prachtige eilanden en een authentiek kustgebied dat met recht de titel Werelderfgoed mag dragen. Samen met de eilanders en inwoners van de kustgebieden blijft de PvdA strijden voor de economische ontwikkeling van Wadden en het behoud van werkgelegenheid, betaalbaar wonen en goede en bereikbare zorg- en onderwijsvoorzieningen.

Dit Puntenplan is een vervolg op het eerste PvdA Waddenpuntenplan uit 2009. Nu, vier jaar later, vinden we het tijd voor een bijdetijdse versie. Het afgelopen jaar hebben wij gewerkt aan dit nieuwe Puntenplan. En ook deze keer hebben we werkbezoeken gebracht aan de eilanden en een Waddenbijeenkomst georganiseerd. Tijdens die bijeenkomsten zijn wij in gesprek gegaan met de inwoners, organisaties en deskundigen van, voor en over de Wadden. Een aantal punten hebben wij in verkorte versie overgenomen uit het Waddenpuntenplan uit 2009; deze zijn nog steeds actueel. Dit plan bestaat uit belangrijke prioriteiten en actiepunten voor de PvdA. De komende periode willen wij dit Puntenplan omzetten in acties. Dat doen we samen met de mensen die leven en werken op en voor het Wad. Daarnaast hebben de drie genoemde provincies het plan om in 2013 een Interprovinciale Waddenvisie op te stellen. En moet voor het Waddenfonds een nieuw uitvoeringsprogramma worden opgesteld. De PvdA zal de punten als bouwstenen aandragen voor deze visie en het uitvoeringsprogramma.

Het leven van mensen in harmonie met de natuur, nu en in de toekomst, is de rode draad van dit puntenplan. De unieke natuur is de kracht van het gebied. Heel veel toeristen bezoeken vanwege de schoonheid en diversiteit juist daarom het gebied. De natuur heeft daarom ook een belangrijke economische functie en genereert werkgelegenheid voor de Eilanders. De Waddenvereniging heeft onlangs terecht opgemerkt dat het Waddengebied door de status van Werelderfgoed een vergelijkbare status heeft als wereldberoemde natuurwonderen als bijvoorbeeld de Grand Canyon in de Vereningde Staten en het Great Barrier Reef in Australië. Deze status is een wereldwijde erkenning van het unieke karakter van het gebied. Daarop zijn wij trots.

Lutz Jacobi, PvdA Tweede kamerlid
Tjerk Voigt, PvdA Steatelid in Fryslân

Toerisme is de belangrijke economische motor voor het Waddengebied. Dit is zo en dat moet zo blijven. Tegenwoordig hebben mensen veel mogelijkheden in het kiezen van hun vakantiebestemming. Vliegtuigmaatschappijen en reisbureaus concurreren fors met elkaar om de gunst van de toerist en de keuze voor een betaalbare ver-wegbestemming ligt op de loer. Het Waddengebied is nu nog één van deze keuzes. Door demografie en economie verandert echter continu de omvang en samenstelling van de toeristische doelgroep. Het is zaak daar tijdig en alert op in te spelen door het aanbod uniek en authentiek te houden. Wij zien kansen om de Waddenkust toeristisch aantrekkelijk te maken, door bijvoorbeeld de ontwikkeling van kleinschalige recreatiemogelijkheden verder te stimuleren en fiets-verbindingen langs de kust te verbeteren.

Het Waddengebied is een zeer aantrekkelijk gebied om te verblijven en te ontdekken. Het gebied heeft een uniek landschap en cultuurhistorische verhaal. Het Waddengebied moet dit zoveel mogelijk benutten en uitdragen om het toerisme te stimuleren. De PvdA vindt dat Waddengebied zoveel mogelijk aantrekkelijk moet zijn en blijven voor verschillende soorten toeristen: rustzoekers, natuurliefhebbers, bezoekers van culturele en grotere evenementen, etc. Uiteraard moet het toeristisch aanbod gedifferentieerd zijn: zowel low budget als luxe, voor jong en oud en geschikt voor de smalle en de brede beurs. De PvdA vindt dat vakantie op het Wad voor iedereen betaalbaar moet blijven.
Met de status van Werelderfgoed heeft het Waddengebied een sterk merk in handen. De PvdA ziet kansen om met een uitgekiende marketingstrategie meer toeristen naar het gebied te lokken. Meer producten van het Wad kunnen worden ingezet als streekproduct. Het inzetten van streekproducten is interessant en aantrekkelijk voor toeristen, het versterkt de duurzaamheid en geeft een verdere impuls aan de lokale economie.

Onze actiepunten op het gebied van toerisme zijn:

1. Een verblijf of vakantie moet mogelijk blijven voor iedere beurs. De PvdA vindt dat op de eilanden een ruim en blijvend aanbod moet zijn voor low-cost recreatie.
2. De status van Werelderfgoed biedt véél kansen om méér toeristen naar het Waddengebied te lokken en méér mensen bewust te laten worden van het unieke karakter van het gebied.
De Waddenzee-werelderfgoed gedachte moet daarom worden geïntegreerd in alle marketinguitingen van het Waddengebied. Het Werelderfgoed moet door voorlichting, marketing, promotie en educatie stevig onder de aandacht worden gebracht. De PvdA bepleit voor één toeristisch programma voor het gehele Waddengebied met als centraal thema het Werelderfgoed. De PvdA ziet hierbij kansen om het toerisme verder te versterken door verdere toenadering en samenwerking van overheden, ondernemers en eilanders.
3. Educatie op het gebied van natuur en cultuur kan het beste " beleefd" worden direct in het gebied. Educatieve exposities en activiteiten als LeeuWADDEN en WADblik zijn prachtige voorbeelden om een breed publiek kennis te laten maken met de bijzondere waarde van het Waddengebied en mensen te interesseren het gebied te komen ontdekken. De natuurcentra en VVV's op de wadden bieden allerlei excursies om het Wad, de Noordzee en in het de bos en de duinen en al wat er leeft te ontdekken.
4. De PvdA wil de ontwikkeling van authentieke streekproducten verder stimuleren. Het realiseren van kleinschalige vismarkten op alle eilanden en in havens is een toe te juichen voorbeeld van de vermark-ting van een streekproduct, zoals de Waddengarnaal.

Leerzame en vrolijke Waddencultuur

Het Waddengebied is broedplaats van bijzondere en veelzijdige culturele evenementen. Oerol is het beste voorbeeld van Nederland van een ondernemend en succesvol festival, voor een zeer breed publiek en met een minimum aan overheidssteun. Andere voorbeelden zijn de Kunstmaand Ameland, Into the great wide open', Kamermuziekfestival Schiermonnikoog, de LC-Filmweekenden, Fjoertoer, etc. Het zijn voorbeelden hoe de regio haar eigen invulling en verdeling kan geven aan cultuur(gelden), door een eigen en sterk (regionaal en lokaal) beleid te voeren.

1. Grote culturele evenementen die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid en economie op de eilanden, verdienen voor hun investeringen een bijdrage vanuit het Waddenfonds.
2. Kulturele Haadsted Ljouwert 2018, maar ook het landschapsproject Sense of Place zijn voor de gehele Waddenkust prachtige projecten om natuur en kunst aan elkaar te verbinden. De PvdA ziet hierin een kans om een mooi visitekaartje voor het Werelderfgoed af te geven.

Prachtige Natuur

Het Waddengebied kunnen we met recht Topnatuur noemen. Natuur heeft een intrinsieke, een ecologische en een belevingswaarde. Dit geldt bij uitstek voor de natuur in het Waddengebied, dat een unieke en complexe biodiversiteit kent waardoor jaarlijks vele toeristen het gebied en de eilanden bezoeken. Natuur is juist voor dit gebied ook een belangrijke economische motor.

Wij vinden dat het gebied actief en zorgvuldig moet worden beschermd vanwege het unieke karakter van de natuur. Met bescherming bedoelen we niet verbieden en afschermen maar actief inzetten op natuurherstel. Kortom, een ruimhartige benadering. Daarbij heeft iedereen de zorgplicht om te passen op de natuur en een bijdrage te leveren aan het behoud en herstel van de natuur. Overheid en samenleving zijn samen verantwoordelijk. Daarvoor is een gezamenlijk gedragen natuurvisie gewenst.

De Waddenzee moet als Werelderfgoed en in samenhang worden beheerd en ontwikkeld, naar voorbeeld van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het Nationaal Park Schiermonnikoog.

De PvdA is enthousiast over de vooruitgang in de uitvoering van het programma Rijke Waddenzee. Hierin is een balans gevonden tussen toerisme, recreatie en (natuur)verrijking. Dit plan is een dan ook een goed voorbeeld.

De PvdA is enthousiast over de vooruitgang in de uitvoering van het programma Rijke Waddenzee. Hierin is een balans gevonden tussen toerisme, recreatie en (natuur)verrijking. Dit plan is een dan ook een goed voorbeeld.

Onze actiepunten op het gebied van natuur zijn:

1 Natuurbeleving en toegankelijkheid van natuur staan bij de PvdA hoog in het vaandel. De PvdA steunt initiatieven als het project Sense of Place die erop zijn gericht landschap, natuur en cultuur bij elkaar te brengen.

2 De PvdA wil het stelsel van natuur- en landschapsbescherming sterk vereenvoudigen. Voorstellen daarvoor zijn opgenomen in de initiatiefnota Mooi Nederland die we met GroenLinks en D66 aan de Kamer hebben aangeboden (maart 2013).

3 De PvdA pleit voor één gebiedsverantwoordelijke. Wij denken vanuit de overheid aan bijvoorbeeld aan Rijkswaterstaat of Staatsbosbeheer als aangewezen partij om de rol te vervullen als primaire beleidsbepaler, regievoerder en handhaver voor het natuurbeheer en -bescherming van het Waddengebied.

4 De gebiedsverantwoordelijke krijgt de taak om één beheerplan op te stellen en uit te voeren. Het beheerplan is gericht op het behoud en versterking van leefgebieden en soorten. Het is belangrijk dat er draagvlak voor de beheerplannen is. Dit beheerplan omvat alles wat nodig is om gestelde natuur- en landschapsdoelen voor de Wadden te realiseren. Het Rijk zal eindverantwoordelijke zijn voor het vaststellen van de beheerplannen, de vergunningverlening en uitvoering.

5 De PvdA wil voorkomen dat natuur en milieu in het gebied onnodig wordt belast en verstoord. Op dit moment zijn de effecten van economische bedrijvigheid niet in samenhang bekeken en beoordeeld. Daardoor kunnen negatieve effecten zich opstapelen tot een schadelijk niveau voor natuur en milieu.

6 PvdA pleit ervoor dat alle in het Waddengebied verleende vergunningen op één plek op internet openbaar worden gemaakt, zodat vergunningverleners ook eenvoudiger rekening kunnen houden met cumulatieve effecten met al verleende activiteiten.

7 Door de voorgenomen zoutwinning en het aanbrengen van `zandmotoren' voor de kust van Noord-Holland is het waarschijnlijk dat de natuurlijke wadplaten verstoord worden. Er zijn zorgen over het verzanden van de Waddenzee. Bij het aanbrengen van suppleties dient te worden gemonitord wat de effecten zijn en direct te worden ingegrepen wanneer de natuur nadelig wordt verstoord.

8 De PvdA vindt dat Duitsland en Nederland haast moeten maken met het uitvoeren van het gezamenlijke natuurherstelplan voor het Eems Dollard-gebied.

Een duurzaam Wad

1 Wij steunen de ambitie van de Waddeneilanden om uiterlijk in 2020 zelfvoorzienend te zijn in energie en water. Het provinciale Energiefonds kan bijdragen dit te verwezenlijken.

2 De PvdA streeft erna dat al het gemotoriseerd verkeer op de Wadden rijdt op elektriciteit of GroenGas. De overheid dient daarbij het goede voorbeeld te geven.

3 De PvdA is voorstander dat bij nieuwe convenanten voor het openbaar vervoer en de veerdiensten duurzaamheid een belangrijk punt van weging is.

Duurzame visserij

1 De PvdA wil een overkoepelend visserijbeheersplan voor het Wad. Daarin wordt vastgesteld waar en hoeveel er gevist mag worden. Daarmee wordt een einde gemaakt aan de huidige versnippering van het beleid per visserijvorm.

2 De PvdA pleit voor geïntegreerde en kleinschalige vormen van visserij. Hiermee wordt de Waddenvisserij ecologisch en economisch verduurzaamd zijn.

3 De PvdA ziet graag dat vissers duurzaam varen, bijv. met hybride motoren.

4 De vangsten van de Waddenvisserij kunnen veel hoogwaardiger worden vermarkt. Het beeld van de Waddenzee als herkomstbron van duurzaam gevangen top producten moet worden versterkt. Door verse vismarkten en culinaire arrangementen wordt de verbinging tussen Waddenzee en visserij versterkt.

5 Natuurorganisaties en overheden werken samen aan een gezond beheer van de vis-, schaal en schelpdierstanden.

Veilig Wad

1 De PvdA strijdt voor de vuurtorenwachters. Vuurtorenwachters zien en horen wat een radar niet ziet. Dit geldt voor zowel situaties op het water als op de eilanden die gevaar kunnen opleveren. Daarom is het bemensen van de vuurtorens belangrijk voor de veiligheid van het Wad. De PvdA heeft hierop de afgelopen jaren stevig ingezet en zal dat blijven doen.

2 Nog steeds is de inzet van de SAR-helicopter voor langere termijn een grote zorg en een blijvend aandachtspunt voor de PvdA. Een gegarandeerde inzet van de SAR-helicopter is van uiterst belang om spoedvervoer van de eilanden naar bijvoorbeeld een ziekenhuis op de wal te borgen zowel in drukke toeristische tijden als buiten het toeristen seizoen.

3 Lokale dekking van mobiel telefoonverkeer moet zijn gegarandeerd. Bij ongelukken en onraad maken de meeste mensen gebruik van mobiele telefonie om direct hulpdiensten in te kunnen schakelen of andere mensen te waarschuwen. Niet op alle eilanden is er sprake van volledige dekking. De PvdA roept op om lokale en volledige dekking op korte termijn te regelen.

4 We willen de garantie dat waterkaarten volledig en tijdig worden uitgegeven. In het bijzonder de serie 1.800 over het meest grillige Waddendeel. Het te laat uitgeven van de kaarten kan gevaarlijke situaties opleveren, doordat kapiteins (en watersporters, beroepsvaart, bruine vloot) niet kunnen beschikken over geactualiseerde waterkaarten.

5 De jachthavens in het Waddengebied moeten veilig worden ingericht en goed bereikbaar zijn.

6 De PvdA vindt dat bij het baggeren van de veerbootroutes nauwer moet worden aangesloten bij de natuurlijke dynamiek van het Wad.

7 Olierampen nabij het Waddengebied zouden een absolute nachtmerrie betekenen. De PvdA zet zich actief in om alle risico's aan te pakken. Tankers kunnen een gevaar opleveren voor het Waddengebied, doordat zij (te) dichtbij de kust langsvaren en/of gevaarlijke stoffen en goederen vervoeren. Daarom willen wij het volgende:

a. De PvdA wil dat de risico's van tankers scherp in beeld moeten worden gebracht. Rederijen moeten dat aanmelden.

b. De PvdA zet zich blijvend in dat containers goed worden gesjord en gechipt.

c. De PvdA pleit voor hoge boetes voor schepen die afwijken van toegestane vaarroutes. Het is economisch gezien op dit moment voor schepen aantrekkelijker om een boete te betalen dan voor de hoogste vaarroute te kiezen.

d. De PvdA is voor de inzet van dubbelwandige tankers

e. Rechercheren van vuilwater lozingen/schoonspoelen van apparatuur

8 De wildgroei aan sneltaxi's vormt een probleem doordat deze watertaxi's vaak 's avonds laat varen, te hard varen en veel lawaai maken. De PvdA wil duidelijke regelgeving op het gebied van de toegestane snelheid en strenge handhaving daarvan.

9 De PvdA wil de garantie dat wash-overs niet tot gevolg hebben dat delen van eilanden worden afgesneden of leiden tot overstromingen en andere onveilige situaties. Wash-overs betekent het lokaal binnenlaten van zeewater in duingebied met als doel de `verouderde' kwelders hun dynamiek terug te laten krijgen en om de punten van de eilanden weer mee te kunnen laten groeien met de zeespiegelstijging.

10 De invoering van een eenduidig en goed systeem van monitoring van zeespiegelstijging en bodemdaling is noodzakelijk om de ontwikkeling en effecten te kunnen volgen en te beoordelen.

11 De PvdA vindt dat suppleties een goede vorm van kustverdediging zijn. De effecten en gevolgen moeten wel continue worden gemonitord om een goed in beeld te krijgen.

12 Ook langs de vastewalkust van de Waddenzee en de Waddenzee-zijde van de eilanden zal de komende periode fors geïnvesteerd moeten worden in dijkversterkingen. Waar mogelijk gebeurt dit op een manier die zowel bijdraagt aan de natuur, maar ook aan versterking van recreatie en natuurbeleving van het Wad. De PvdA vindt het belangrijk dat de partijen in het gebied samen zoeken naar gedragen oplossingen.

Veerdiensten

De PvdA staat voor een veilige, betrouwbare en frequente verbinding van en naar de Waddeneilanden. Dit is voor de eilanders van levensbelang. De PvdA vindt het onacceptabel dat de eilanders de dupe worden van de marktwerking op de veerbinding.

1 Er moet daarom zo spoedig mogelijk duidelijkheid en rust komen over de veerbinding Harlingen – Terschelling. Eilanders die naar de wal moeten voor bijv. school, werk of ziekenhuisbezoeken moeten op betrouwbare verbindingen kunnen rekenen. Eilanders zijn het gehele jaar afhankelijk van een goede verbinding.

2 De eilanden zouden –net als de vier grote steden in ons land- voortaan zelf mogen bepalen of de veerbindingen moeten worden aanbesteed of te gunnen aan één vervoersbedrijf. De eilanden zouden vanwege hun specifieke karakter beter zelf kunnen beslissen hoe ze hun openbaar vervoer inrichten, net als in de grote steden. Verplichte aanbesteding is disfunctioneel.

Onderwijs, zorg en wonen

1 Er moet worden voorkomen dat kinderen op een te laag niveau onderwijs volgen op het eiland omdat ouders vanwege de vervoers- en verblijfskosten ervoor kiezen hun kind niet het passend voorgezet onderwijs op de vaste wal te laten volgen.

2 Op de eilanden moet zowel een verantwoorde basis- als spoedzorg in stand worden gehouden. Dat is van belang omdat eilanders en vele toeristen dichtbij en snel een beroep moeten kunnen doen op zowel basis- als spoedzorg. Ook wordt het voor eilanders steeds moeilijker om thuis (op de eilanden) te kunnen bevallen omdat artsen om kwaliteitsredenen geen bevalling meer thuis kunnen doen.

3 Al langere tijd zijn er klachten over de vaargeulen. Deze zijn ondiep en worden onvoldoende gebaggerd met onveiligheid en langere reistijden als gevolg. De PvdA vindt dit onacceptabel. De bevaarheid van de geulen moet gegarandeerd zijn want zij vormen de enige “weg” van en naar de eilanden.

4 De PvdA bepleit dat er op korte termijn een breed beraad wordt georganiseerd, een Eilander Zorgtop, waarin alle betrokken partijen afspraken maken over een goede basis- en spoedzorg. Maatwerk zal daarbij nodig zijn. Randstadnormen kunnen op de Waddeneilanden niet gelden. Ook hier wreekt het niet consequent toepassen van de Waddentoets zich.

5 Voor de betaalbaarheid van wonen op de eilanden is het nodig dat minimaal 25% aan sociale woningbouw in stand wordt gehouden/beschikbaar blijft.

Waddentoets

De PvdA heeft de “Waddentoets” geregeld. Veel landelijke regelingen op het gebied van Onderwijs, Zorg en Wonen wordt op “Haagse schaal” bedacht. Deze regelgeving houdt regelmatig onvoldoende rekening met de specifieke schaal en situaties op de Waddeneilanden. Effecten voor de Wadden moeten vooraf in beeld worden gebracht en waar noodzakelijk worden aangepast. Dit noemen wij de Waddentoets. Een punt van zorg voor de PvdA is dat de Waddentoets onvoldoende wordt toegepast. Eilanden kunnen zich juist goed lenen voor kleinschalige experimenten op het gebied van zorg en wonen. 1 De PvdA wil daarom dat de Waddentoets frequent wordt toegepast. De coördinerende minister van de Wadden draagt hiervoor de eindverantwoordelijkheid. De PvdA wil dat de minister van Binnenlandse Zaken deze verantwoordelijkheid op zicht neemt.

PvdA Waddenpuntenplan

Tot slot

Voor de samenstelling van dit plan hebben wij de eilanden bezocht en veel eilanders en kustbewoners gesproken. Hiermee hebben wij een goed beeld gekregen van wat er speelt. Uit de vele voorstellen is een selectie gemaakt voor dit PvdA Puntenplan. Samen met de mensen die leven en werken voor en op het Wad delen wij de passie en gedrevenheid om ons in te zetten voor de Wadden. De PvdA wil haar dank en waardering uitspreken aan al deze mensen die hebben bijgedragen aan dit puntenplan.

Contactpersonen

Mocht u na het lezen van het Waddenpuntenplan vragen, opmerkingen en/of aanvullingen hebben of in gesprek willen met één van onze politici over de Wadden dan kunt u contact opnemen met:

Lutz Jacobi

woordvoerder Wadden
van de PvdA Tweede Kamerfractie
l.jacobi@tweedekamer.nl

Tjerk Voigt

woordvoerder Wadden
van de PvdA Statenfractie Fryslân
t.voigt@fryslan.nl
0622148389

Of kijk op onze website:

www.pvdafryslan.nl/Wadden